УДК 005.21:339.97

[https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-3\(3\)-120-125](https://doi.org/10.32689/2708-7530-2020-3(3)-120-125)

Богданенко Анатолій Іванович кандидат наук з державного управління, доктор економічних наук, доцент кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, вул. Фрометівська, 2, м. Київ, 03039, тел.: (044) 264-52-54, e-mail: Anatoliy_Bogdanenko@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-0758-5809>

КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ ВЕДЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО БІЗНЕСУ

Анотація. Різноманіття підходів до тлумачення інвестиційної та інноваційної стратегій, а також характеру їх взаємозв'язків лише підкреслює багатогранність дефініції інвестиційно-інноваційної стратегії. Досліджено, що інвестиційно-інноваційна стратегія є специфічним інструментом реалізації корпоративної стратегії зростання або стабілізації шляхом інвестування в економічний розвиток підприємства, просте і розширене відтворення основних засобів, проведення НДДКР, розроблення та впровадження інновацій, що у довгостроковій перспективі забезпечить підприємству економію ресурсів та формування конкурентних переваг.

Таким чином, інвестиційно-інноваційна стратегія є комплексним поняттям, що складається з двох складових – інвестиційної та інноваційної та формується на перетині цілей інвестиційної й інноваційної стратегій, які є похідними до загальної корпоративної стратегії організації.

Зважаючи на стратегічну спрямованість інвестиційно-інноваційної діяльності та її ролі у процесі досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства, можна запропонувати наступне її тлумачення: «Інвестиційно-інноваційна стратегія – це інтегрована система взаємопов'язаних напрямів способів та інструментів досягнення стратегічних цілей шляхом збалансування науково-технічної, ринкової та інвестиційної політики в напрямку розвитку потенціалу на більш новому, якісному рівні у відповідності до вимог зовнішнього середовища».

При цьому, інвестиційна стратегія може розроблятися незалежно від інноваційної стратегії, однак реалізація інноваційної стратегії неможлива без задіяння інвестиційних ресурсів.

Важливою складовою інвестиційно-інноваційної стратегії є не тільки цілі, а також і засоби їх досягнення, тобто наявність відповідного потенціалу. До інвестиційних ресурсів належать власні та залучені кошти. В той-же час засобами, які необхідні для реалізації інноваційної стратегії, є наявність відповідного виробничого потенціалу, трудових ресурсів, інформації та ринкового потенціалу.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна стратегія, конкурентна стратегія, інвестиційний бізнес, корпоративна стратегія.

Bogdanenko Anatoliy Ivanovych Ph.D. in public administration, Doctor of Science in Economics, Associate Professor of Public Administration Department,

Interregional Academy of Personnel Management, Frometivska str., 2, Kyiv, 03039, tel.: (044) 264-52-54, e-mail: Anatoliy_Bogdanenko@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-0758-5809>

COMPETITIVE STRATEGY FOR INVESTMENT BUSINESS

Abstract. The variety of approaches to the interpretation of investment and innovation strategies, as well as the nature of their interaction only emphasizes the versatility of the definition of investment and innovation strategy. It is investigated that an investment-innovation strategy is a specific tool for implementing the corporate strategy of growth or stabilization by investing in the economic development of the enterprise, simple and expanded reproduction of fixed assets, R&D, development, and implementation of innovations, which will save resources and create competitive advantages.

Thus, investment and innovation strategy is a complex concept that consists of two components - investment and innovation and is formed at the intersection of the goals of investment and innovation strategies, which are derived from the overall corporate strategy of the organization.

Given the strategic direction of investment and innovation activities and its role in achieving strategic goals of enterprise development, we can offer the following interpretation: «investment and innovation strategy is the integrated system of interrelated directions of methods and tools for the achievement of strategic goals by way of balancing of scientific and technical, market and investment policy in the direction of capacity development at a newer, higher quality level under the requirements of the external environment».

In this case, the investment strategy can be developed independently of the innovation strategy, but the implementation of the innovation strategy is impossible without the use of investment resources.

An important component of the investment and innovation strategy is not only the goals but also the means to achieve them, ie the availability of appropriate capacity. Investment resources include their own and borrowed funds. At the same time, the means necessary for the implementation of the innovation strategy are the availability of appropriate production capacity, labor resources, information, and market potential.

Keywords: investment and innovation strategy, competitive strategy, investment business, corporate strategy.

Постановка проблеми. В міру того як бізнес-структури нарощують свої можливості по задоволенню нових потреб або взаємодії з взаємозв'язаними ринковими сегментами, розробляють або набувають нових технологій, реагують на змінні споживчі очікування або на дії конкурентів, прагнучи їх перевершити, розуміння підприємством свого бізнесу поволі еволюціонує. Найчастіше розуміння бізнесу переглядаються тоді, коли показники діяльності стають нижчими, ніж у конкурентів або коли з'являються нові конкуренти. Проте, замість того щоб чекати, коли настануть складнощі, підприємству краще заздалегідь виявити подібні

еволюції або недоліки у визначенні інвестиційного бізнесу і скорегувати конкурентної стратегію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання конкурентної стратегії ведення інвестиційного бізнесу, а також взаємозв'язок інвестиційних, інноваційних та корпоративних цілей в своїх працях висвітлювали О. І. Амоша, В. М. Гейць, В. Ф. Савченко, А. І. Сухоруков, Н. Ю. Тимошенко, Т. О. Фролова та ін.

Мета статті - розгляд впливу інноваційно-інвестиційного потенціалу на конкурентну стратегію ведення інвестиційного бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Вищий рівень конкурентної стратегії підприємства – це місія, тобто ключова цільова настанова, яка вказує напрямом, куди повинні бути зорієнтовані окремі завдання, що реалізують наміри менеджерів у конкретні стратегічні цілі і дії на їх виконання. Вищий рівень обов'язково має бути загальним і розрахованим на тривалий період.

Серцевина стратегії не повинна мінятися щороку, якщо тільки обставини в зовнішньому середовищі не зміняться дуже сильно і не доведеться відмовлятися від основних припущень, на підставі яких ця стратегія свого часу формувалася.

У внутрішньому середовищі компанії конкурентна стратегія також обов'язково торкається дій по розвитку навичок і способів організації роботи, необхідних для досягнення конкурентних переваг. Успішні конкурентні стратегії, як правило, спрямовані на розвиток професіоналізму в основних сферах діяльності фірми.

Наступний рівень в конкурентної стратегії підприємства описує детальніше значення стратегічного напрямку. Деталізацію забезпечують функціональні стратегії (від досліджень і розробок до виробництва, дистрибуції, продажів, ціноутворення і т.п.), а також програми розробки нової продукції і проекти основних інвестицій, таких, як будівництво нових заводів або модернізація систем, що вже діють. На цьому рівні основна увага приділяється специфічним видам діяльності, пов'язаним з витратами часу, коштів і енергії, що в значній мірі впливає на стратегічну спрямованість бізнесу. Це може відбутися тільки тоді, коли елементи стратегії підсилюють один одного, а не суперечать. Отже, у більш широкому розумінні, конкурентна стратегія повинна бути орієнтована на об'єднання стратегічних зусиль у різних функціональних підрозділах підприємства (закупівля, виробництво, науково-дослідницька діяльність, фінанси, кадри, продажі і маркетинг тощо) [1, с. 44].

У світі жорстка конкуренція за інвестиції і підвищення позиції України та вітчизняних бізнес-структур в рейтингу стає індикатором її привабливості для міжнародних корпорацій. Doing Business - це один із ключових рейтингів, на якій орієнтуються інвестори, коли планують, наприклад, розміщувати виробництво у тій чи іншій країні [2].

В 2019 Україна досягла 64-го місця у рейтингу інвестиційної привабливості, додавши за останні п'ять років 48 позицій [3]. Та хоча в Україні і приймають закони для поліпшення бізнес-середовища, та вони не завжди працюють, а позиції в рейтингах віддзеркалюють далеко не всі проблеми. Оскільки рейтинг Світового банку в звіті Doing Business аналізує в основному процедуру, то об'єктивної ситуації в країні він не показує, тому що регуляторна політика виглядає успішною,

але не завжди дієвою. На підтвердження цієї тези і міжнародні експерти запевняють, що покращення позицій України в рейтингу Doing Business здебільшого відображає прийняття низки законодавчих і регуляторних ініціатив, а це зовсім не означає поліпшення інвестиційного клімату в реальності.

Надзвичайно вагомий деструктивний вплив на формування ефективного бізнес-середовища в Україні чинить корупція. Для подолання цього явища, по-перше, необхідними є політична воля української влади щодо реалізації системи скоординованих та прозорих дій з подолання корупції. По-друге, вкрай необхідною є докорінна дерегуляція багатьох суспільних процесів (спрощення процедур реєстрації власності, відкриття та закриття бізнесу, процедур торговельного режиму, митних процедур та вимог безпеки в торгівлі й розміщенні ринків) шляхом скорочення державного апарату та мінімізації контактів чиновників з суб'єктами бізнесу. По-третє, необхідно законодавчо закріпити механізми цивілізованого лобіювання бізнес-інтересів з паралельним усуненням представників бізнесу з органів державної влади.

Загалом усунення дестимулюючих чинників формування бізнес-середовища є головною умовою для забезпечення високих темпів росту вітчизняної економіки й підвищення її конкурентоспроможності. Напрями перетворення інституційного середовища повинні відповідати принципам і завданням економічної політики, правовому і соціальному середовищу. Зокрема, до них можна віднести наступні:

1. Створення ефективних інструментів правового регулювання в економіці (закріплення правил, що склалися, і способів вирішення господарських проблем в нормах і законодавчих актах).

2. Застосування у відповідності з міжнародними стандартами санітарних норм і екологічних нормативів.

3. Формування організаційно-господарських структур, які зможуть привести до підвищення конкурентоспроможності регіональної економіки (наприклад, кластерні об'єднання на всіх рівнях).

4. Підвищення ефективності адміністративного регулювання економіки, що включає: контроль за банківською і кредитною системами, надання державних і муніципальних контрактів, укладання міжрегіональних і міжгалузевих угод і т. ін.

5. Створення і постійне вдосконалення всієї регіональної інфраструктури з метою створення сприятливих умов для ведення і розвитку бізнесу [4, с. 25].

У світовій практиці за рівнем і формам підтримки інвестиційної діяльності з боку держави прийнято виділяти: державні стратегії активного втручання; децентралізованого регулювання; змішані стратегії. При цьому використовуються специфічні методи державного забезпечення інвестиційної діяльності: методи створення інвестиційного клімату, а також методи стимулювання попиту і пропозиції на інвестиції.

В Україні спостерігаються окремі риси кожної із наведених стратегій, але в чистому вигляді не можна з певним ступенем достовірності стверджувати про домінування якої-небудь із наведених стратегій.

Висновки. Підсумовуючи все вищезазначене, ми можемо зробити висновок, що інвестиційно-інноваційна діяльність є важливою сферою в розвитку будь-якої країни і Україна не є винятком. Діючі механізми державного регулювання

інвестиційно-інноваційних процесів не є ефективними та не досить адаптовані до сучасних умов господарювання. Головною проблемою в цьому напрямі є недостатнє державне фінансування даних процесів.

Інвестиційна політика держави повинна бути, в першу чергу, виваженою та ефективною. На даний час держава робить певні кроки в удосконалення та покращенні інвестиційного клімату в Україні, проте вони є недостатніми для стабільного економічного розвитку. На даний час розвиток інвестиційної політики одержує нові можливості, які варто адаптувати до обраного євроінтеграційного курсу зовнішньої політики.

Сьогодні в Україні створені і працюють лише окремі елементи національної інноваційної системи, цикли інноваційного процесу слабко ув'язані один з одним і не стиковані, тому віддача від інноваційної діяльності залишається низькою. В контексті стратегії активної інтеграції України в світову економіку важливого значення набуває розбудова ефективної інноваційної системи, інтегрованої в глобальні інноваційні процеси.

Сучасний стан інноваційної діяльності в Україні можна оцінити як незадовільний і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово розвинутих країнах. Для активізації інноваційної діяльності необхідно упроваджувати нові форми та методи досягнень науки і техніки, за рахунок розширення інноваційного ринку, який в Україні майже відсутній, а ефективність взаємодії його учасників є дуже низькою.

В Україні відчутне скорочення реальних обсягів фінансування науково-технічної сфери та відсутність послідовної державної стратегії розвитку, що впливає на здатність країни перейти до інноваційної моделі розвитку. Держава повинна створити оптимальні умови для розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності, її загального соціально-економічного розвитку, формування стимулюючого законодавства та інституційного середовища для всіх суб'єктів інноваційного процесу.

Держава має стати безпосереднім провідником інноваційного та інвестиційного розвитку, замовником і організатором досліджень і розробок на найсучасніших напрямках науково-технічного прогресу та сприяти їх упровадженню в усі сфери економічної діяльності. На нашу думку збільшення інноваційного та інвестиційного потенціалу призведе до зростання економіки країни загалом, покращить якість виготовленої продукції, модернізує виробництво, збільшить інтелектуальний потенціал.

Література:

1. Загорулько В.М. Ділова стратегія підприємства : курс лекцій / В.М. Загорулько, М.В. Колесник. – К. : Видавництво Національного авіаційного університету «НАУ-друк», 2008. – 80 с.
2. Сайт Doing Business [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/ukraine>.
3. Сайт агентства «Укрінформ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2805261-rejting-doing-business-so-robiti-sob-naresti-obignati-bilorus.html>
4. Бойда С.В. Інституційні проблеми формування бізнес-середовища в Україні / С.В. Бойда // Молодий вчений. – 2016. – №5. – Том 1. – с. 42-46.

References:

1. Zahorulko, V.M., & Kolesnyk, M.V. (2008). *Dilova stratehiia pidpriemstva [Business strategy of the enterprise]*. Kyiv: Vydavnytstvo Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu «NAU-druk» [in Ukrainian].
2. Sait Doing Business [Site of Doing Business]. *doingbusiness.org/en/doingbusiness*. Retrieved from <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/ukraine> [in English].
3. Sait ahentstva «Ukrinform» [Site of agency «Ukrinform»]. <https://www.ukrinform.ua/>. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2805261-rejting-doing-business-so-robiti-sob-naresti-obignati-bilorus.html> [in Ukrainian].
4. Boida, S.V. (2016). Instytutsiini problemy formuvannia biznes-seredovyscha v Ukraini [Institutional problems of business environment formation in Ukraine]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 1, 5, 42-46 [in Ukrainian].